

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
Drama- och teaterundervisning i Finland rf
Finnish Drama/Theatre Education Association

FIDEAN KANNANOTTO VÄKIVALTAAN, KIUSAAMISTA JA HÄIRINTÄÄ VASTAAN

22.10.2020

Opetusministeri Li Andersson
Erityisavustaja Niina Jurva
Erityisavustaja Anna Mäkipää

ASIA:

“Jos jossain keksitään toimintatapa ennaltaehkäistä tällaisia tapauksia, niin tietenkin toivottavaa on, että toimintamallit laajenevat muualle.”

(Andersson, HS 22.9.2020)

Minkä kuulen, sen unohdan.

Minkä näen, sen muistan.

Minkä koen, sen ymmärrän.

Vanha kiinalainen viisaus

Koulukiusaaminen on vakava ilmiö, joka on koko kouluyhteisön asia ja aiheuttaa pahimmillaan pysyviä psyykkisiä ja fyysisiä traumoja uhreille. Vähemmän tunnettu asia on, että kiusaaminen voi aiheuttaa myös kiusaajille erilaisia mielenterveyden ongelmia, jotka eivät ilmene välittömästi. Sosiaalinen media on luonut alustan sellaiselle henkisen väkivallan käyttämiselle, jota kasvattajien voi olla vaikeaa havaita.

Kiusaamisen syyt ovat moninaiset eikä voida nimetä yhtä syytä, miksi joku kiusaa. Kiusaamisen mahdollistavia tekijöitä voivat olla ainakin koulussa vallitseva ilmapiiri ja vuorovaikutuksen kulttuuri, ihmisten määrä, koulun tilat ja fysiologiset syyt. Kiusaaminen on todennäköisempää, mikäli lapset tai nuoret toimivat jollakin lailla turvattomaksi kokemassaan ympäristössä. Kun ilmapiiri

www.fideafinland.fi

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
Drama- och teaterundervisning i Finland rf
Finnish Drama/Theatre Education Association

FIDEAN KANNANOTTO VÄKIVALTAAN, KIUSAAMISTA JA HÄIRINTÄÄ VASTAAN

22.10.2020

on epävarma, kuka tahansa voi joutua uhriksi, kiusaajaksi, kannattajaksi, puolustajaksi tai sivustaseuraajaksi.

Jokaisella oppilaalla ja opiskelijalla on lain mukaan oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulun aikuisten tehtävä on kaikessa toiminnassaan todentaa, minkälainen vuorovaikutus on toista arvostavaa ja hyväksyttävää, ja pitää niistä kiinni. Aikuisten tehtävä on vaalia yhteisöllisyyttä ja erilaisuutta, rakentaa turvallista ilmapiiriä, jossa jokaisen mielipide on tärkeä ja jokainen tulee kohdatuksi arvokkaana.

Empatia tarkoittaa sitä, että ihminen pystyy vuorovaikutustilanteessa eläytymään toisen ajatusmaailmaan ja tunteisiin. Kykyä ymmärtää toisen rooli ja näkökulma tarvitaan kaikessa yhteiselämässä - myös työelämässä - toisten kanssa ja erityisesti ristiriitojen ratkaisemisessa. Draama ja teatteri perustuu toisen asemaan asettumiselle: *Esteettisessä kahdentumisessa* kuvitteellinen ja todellinen vuorottelevat tilassa, ajassa ja osallistujassa (rooli ja 'todellinen minä'). Ihminen peilaa samanaikaisesti roolihahmon ajatuksia ja omia ajatuksiaan. Roolihahmon kautta lähes mitä tahansa asioita voidaan käsitellä ja tutkia kuvitellussa tilanteessa ilman, että loukataan tai vahingoitetaan oikeasti muita. Tässä toden ja fiktion rajapinnan kohtaamisessa syntyy merkittäviä oivalluksia.

Draama- ja teatterityöskentelyssä syntyneiden kokemusten reflektointi yhdessä ryhmän kanssa, omien tunteiden käsittely ja muiden tunteista kuuleminen lisää kiinnostusta toista ihmistä kohtaan ja tekee ryhmän kokemuksista jaettua ja yhteistä. Draamassa ja teatterissa syntyy tunnetason

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
Drama- och teaterundervisning i Finland rf
Finnish Drama/Theatre Education Association

FIDEAN KANNANOTTO VÄKIVALTAAN, KIUSAAMISTA JA HÄIRINTÄÄ VASTAAN

22.10.2020

oppimista, jossa kaikenlaiseen erilaisuuteen liittyy positiivisia merkityksiä ja joka luo uusia toimivia käytänteitä omalle yhteisölle. Draama- ja teatterityöskentely lujittaa pysyviä myönteisiä asenteita uutta ja tuntematonta kohtaan osana omaa arkielämää. Nämä asenteet syventyvät arvoiksi, jotka estävät kiusaamisen.

Empatia-, vuorovaikutus- ja tunnetaidot ovat menetelmällisesti draaman ja teatterin ytimessä. Draaman ja teatterin tunnilla kukaan ei jää yksin, sillä jokaista tarvitaan jotta tekeminen onnistuu. Ammattitaitoisesti ohjattu säännöllinen ja toimiva draama- ja teatterityöskentely rakentaa ryhmän luottamusta, vahvistaa käsitystä itsestä arvokkaana yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä antaa keinoja toimia eettisesti oikein vaikeissakin tilanteissa. Ryhmään kuuluvuuden tunteen on havaittu korreloivan mielen hyvinvoinnin kanssa.

Draamaan ja teatteriin osallistuneiden oppilaiden ja opiskelijoiden palautteissa toistuvat nämä kokemukset:

“Uskalsin ilmaista mielipiteeni.”

“Oli turvallista, kun tiesi, että kritiikki koski roolihahmoa, ei minua.”

“Ryhmässä oli kiva tehdä.”

“Itseluottamus kasvoi.”

“Roolinvaihto pisti ajattelemaan.”

“Toimii elämässä muutenkin.”

Kun keskustelu ei ole riittänyt ja draaman ja teatterin menetelmiä on käytetty kiusaamistilanteiden käsittelyssä, opettajien palautteissa on noussut esiin

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
Drama- och teaterundervisning i Finland rf
Finnish Drama/Theatre Education Association

FIDEAN KANNANOTTO VÄKIVALTAAN, KIUSAAMISTA JA HÄIRINTÄÄ VASTAAN

22.10.2020

menetelmien konkreettisuus ja vaikuttavuus. Draaman ja teatterin keinoin on onnistuttu ratkomaan ja ehkäisemään kiusaamista. Kun lapset ja nuoret oppivat havaitsemaan tunteita ja käytöstä itsessään ja muissa, vallankäytön muotoja kaveripiireissään, koulussaan, kodissaan, he oppivat ylläpitämään itsensä ja muiden arvoa ja koskemattomuuden rajoja. Näiden taitojen tukemiseen tarvitaan laajaa menetelmäosaamista, joka on draama- ja teatteripedagogiikkaan sisäkirjoitettua.

Presidentti Tarja Halonen kirjoitti kolumnissaan *Elämä on draamaa*:

... Syrjinnän tai monien muiden elämäntilanteiden hahmottamisessa draaman keinot ovat periaatteessa mutta ei käytännössä tunnettuja. (...) Viime hallituskaudella opetusministeriö toi koko teatterialaa innostavan esityksen draaman saamisesta lopulta kouluihin. Valitettavasti esitys kaatui.

(FIDEA 2/2014)

FIDEAn tavoite on draama- ja teatteriopetuksen avulla antaa jokaiselle oppilaalle ja opiskelijalle turvallinen oppimisen ja kasvamisen ympäristö, jossa kaikilla on hyvä olla ja ilo opiskella ja oppia. Ennen pitkää empatia-, vuorovaikutus- ja tunnetaitoiset ihmiset muodostavat yhteiskunnan, joka on empaattisesti yleissivistynyt.

FIDEA - Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry:n puolesta

Suomen draama- ja teatteriopetuksen liitto ry
Drama- och teaterundervisning i Finland rf
Finnish Drama/Theatre Education Association

FIDEAN KANNANOTTO VÄKIVALTAAN, KIUSAAMISTA JA HÄIRINTÄÄ VASTAAN

22.10.2020

Susanna Metsälä
puheenjohtaja

Hallituksen jäsenet

Iiris Autio

Tintti Karppinen

Maria Pikkarainen

Eeva Saha

Anne Sandström

Sanni Swahn

Kimmo Tähtivirta

Hallituksen varajäsenet

Inna Alén

Heidi-Tuulia Eklund

Sanna Franck

Pentti Kinosmaa

Minna Valkama

Yhteydenotot:

Susanna Metsälä

fidea.president@gmail.com

0400-693581